

Yusuf Akçura

Türkçülük akýmýnýn öncülerinden tarihçi ve siyaset adamý Yusuf Akçura 11 Mart 1935'de İstanbul'da öldü. 1876'da Rusya'nın Kazan'da bađlý Simbirsk kentinde dođan Akçura, babasýnýn ölümü üzerine ailesiyle birlikteliği İstanbul'a göç etti. (1883) Harbiye'deki öğrenimini bitirdi ve kurmay sýnyfýna ayrýldý. Bu sýrada Jön Türklerle iliþtirmesiyle tutuklandý ve Fizan'da sürülmek üzere Trablusgarp'a gönderildi (1897); daha sonra serbest býrakýldý rütbesi iade edildi. Bir süre Trablusgarp'ta çalyþtyktan sonra 1899'da Tunus üzerinden gittiði Paris'te Ecole Libre des Sciences Politiques'i bitirdi.

Jön Türklerin çýkardýđý Þurayý Ümmet ve Fransýzca yayýnlanan Meþveret'te makaleler yayýmladı. 1903'te Kazan'da gitti, Rusya'daki Türklerin düzenlediði siyasal ve kültürel etkinlikler içinde yer aldı; Rusya Müslümanlarý Hareketi'ne katýldý (1905). Kazan Muhbiri adlý gazeteyi, Ulum ve Tarih adlý kitabýný yayýmaldý.(1906) II. Meþrutiyet'in ilanýndan sonra İstanbul'a döndü (1908). İstanbul'da kurulan Türkçülük ile ilgili derneklerin hemen hemen tümünde kurucular arasýndaydı. Türk Yurdu Cemiyeti'nin yayýn organý olan Türk Yurdu dergisini yönetti (1911-1917), Türk Ocaklarý'nın kurucularý arasýnda yer aldı. İstanbul Üniversitesi'nde ve Harp Okulu'nda tarih dersleri verdi. Müslüman Türk-Tatar Halklarý Koruma Komitesi üyesi olarak Ýsviçre'deki Milletler Konferansýna katýldý. I. Dünya Savapý'ndan sonra Türk esirlerin deđipimi için, Kýzýlay tarafýndan çeþitli Batý ülkelerine ve Rusya'ya gönedirildi.(1919). İstanbul'da döndükten sonra Milli Mücadele'ye katýlmak üzere Anadolu'ya geçti (1920). Milli Eðitim bakanlýđýnda ve Dođu Cephesi komutaný Kazým Karabekir Papa'nın karagahýnda çalyþty. 1924'te İstanbul'da olarak girdiði meclisteki yerini ve 1932'de seçildiði Türk Tarih kurumu başkanlýđý görevini ölümüne deđin sürdürdü. İstanbul Üniversitesi'nin yeniden yapýlanmasý sýrasýnda Yakınçađ Tarihi profesörü olarak görevlendirildi (1934). Siyasi tarihe iliþtirmesi birçok yapıty olan Akçura, Üç Tarz-ý Siyaset (makale olarak ilk yayýmlanýþý 1904, basýmý 1913), Muasýr Avrupa'da Siyasetin Ýçtimai Fikirler ve Fikir Cereyanlarý (1923) ve Siyaset ve Ýktisat hakkýnda Birkaç Hitabe ve Makale (1924) adlý kitaplarýnda, Osmanlýlık fikrinin sađlam bir dayanaktan yoksun olduđunu halk içindeki ýrk ve topluluklarla uzlaþma olanađý bulunmadýđýný, milliyetçiliði dýpýnda hiçbir kurtarýcý fikrin olamayacađýný savundu. Özellikle Üç Tarz-ý Siyaset adlý kitabýndaki görüpleriyle Türkçü beminseyenlerce "Pantürkizmin babasý" olarak nitelendi.